СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 298. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 23-го ГРУДНЯ 1948. — No. 298. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 23, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

562 БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ГРУП НА КОМУНІСТИЧНІМ ФРОНТІ

Вашингтон, 21 грудня. — У змаганні до закриття своєї підривної роботи комуністи в Злучених Державах зорганізували 562 групи, які під різними іменами творять большевицький фронт. Вони видають 190 різнородних газет і журналів. Такі підсумки комуністичних затій зібрала конгресова комісія неамериканських діянь і оприлюднила їх в окремій книжечці на 144 сторінках друку.

Досліди над відкритою комуністичною діяльністю і тайним шпигунством тривали кілька місяців, заки можна було оприлюднити щось певне. Трудноші полягають у тому що комуністи заперечують, наче б вони організували „фронти", які є нічим іншим, як пятою колоною в З. Д. А. Таким прикладом є діяльність міжнародного Робітничого Ордену, який має різно-національні групи, втримує свої школи, а в тих школах після шкільних годин дає лекції комунізму.

Книжечка комісії це підручник для розпізнання большевицьких груп. Бувають випадки, що передові люди, які творять такий фронт, самі не знають, в чиї лабети вони попали. Від часу союзу Гітлера зі Сталіном потворилися нові організації для закриття слідів і від тоді постійно комуністи вживають такої тактики. Підчас війни вони кинули гасло до безпощадної боротьби проти націстів і фашистів і від тоді причіпляють ту латку кожному, хто тільки важиться натаврувати комуністичні затії. Повний звіт з помічень над комуністичним вертільництвом складе комісія в конгресі після Нового Року.

ЗАГАДОЧНА СМЕРТЬ ДУҐАНА.

Ню Йорк. — Смерть Лоренса Дуґана, колишнього урядовця в департаменті стейту, викликала різні здогади. Досі було тільки звісне, що він впав з 16 поверха будинку, в якому находилося його бюро. Заходив здогад, що він поповнив самогубство тому, що його імя було згадане між людьми, які були вмішані в шпигунство. Міжтим конгресмен Карль Мундт, який у Вашинґтоні переводить допити як голова комісії неамериканських діянь, вийшов з твердженням, що смерть Дуґана не є припадкова ані не є самогубством, а плянованим вбивством. Цей здогад підтримує колишній підсекретар стейту Сомнер Велес, який вислав до Федерального Бюра Інвестиґацій погляд, що смерть Дуґена не є припадкова і домагається основного слідства. Щоденник „Ню Йорк Геральд Трибюн" в редакційній статті обговорює смерть Дуґана як „фантастичну трагедію." У статті сказано що це був дуже талановитий урядовець і добрий американець. Дуґан перед смертю справував уряд президента Інституту Міжнародної Освіти, яку втримувано з фондів Карнеґія.

ХЛОПЕЦЬ ВРЯТУВАВ ПОТЯГ.

Канастота, Н. И. Одинадцятьлітній хлопець, Джімі Коклов, остеріг вартівника на залізничім шляху Ню Йорк Сентрал Рейлровд, що рейки коло його дому розлетілися. Вартівник ще в час дав знати до найближчої стації, до якої саме зближався поспішний потяг. У заплату за притомність ума підприємство залізниче дарувало Джімові електричну залізничку, але тому, що в хаті його батьків не було електрики, доведено туди електричні дроти. Теж справили Джімові різдвяне деревце, а на Різдво прибуде на обід до нього генеральний управитель залізниці з іншими урядовцями. Підприємство обіцює дати хлопцеві зайняття, коли покінчить школи і буде мати 20 літ життя.

ПРАЦЮЄ НАД СТИПЕНДІЯМИ ДЛЯ ДІПІСТІВ.

Ню Йорк. — Голандським кораблем Вестердам приїхала мис Рут Е. Праґер, харитативна діячка в Европі, яка працює для здобуття фондів на уділення найменше 300 стипендій для студентів діпістів в найближчій осені. Вона належить до Комітету Допомоги Гайдельберським Студентам, якого осідок находиться під ч. 17 Іст 87 вулиця в Ню Йорку. Цей комітет допоміг уже кільком українським студентам дістати місце в університетах в Америці. Панна Праґер привезла з собою 1,000 життєписів різних студентів, які хочуть студіювати в Америці.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД ПРОЦЕСУЄ СТЕЙТ ЗА НАФТОВІ ПОЛЯ ПІД МОРЕМ.

Вашингтон. — Генеральний прокуратор Злучених Держав вніс позов до Верховного Суду за признання нації власности нафтових піль, положених під морською водою в Мексиканськім заливі в околиці стейтів Тексасу й Луїзіяни. Прокуратор покликається на рішення Верховного Суду в справі прибережних нафтових джерел у Каліфорнії з 1947 р. Рішення Суду з 1947 р. оперте на аргументі, що стейт Каліфорнія не є власником прибережних вод, тільки Злучені Держави. Оборонці стейтових прав видвигають інший погляд і взялися до енергічної акції. Иде про мільйони гроша, які можна дістати з нафти на дні моря.

ОРГАНІСТ СВЯЩЕНИКОМ У СВОЇЙ ЦЕРКВІ.

Питсгубр, Па. — Рідкий випадок, що органіст став священиком, трапився в єпископальній катедрі св. Тройці, якої органіст Алфред Гамер дістав свячення. Він служив 23 роки органістом, а опісля пішов на трирічні студії теології.

ПЕРША СЛУЖБА БОЖА ПО ТЕЛЕВІЗІЇ НА РІЗДВО.

Ню Йорк. — Пастирська Служба Божа, яку відправлять в катедрі св. Патрика в півночі з пятниці на суботу, буде передана по телевізії. Її відправить кардинал Франсис Спелман з пристоящими. Вона почнеться в год. 11.30 і буде передана головними стаціями.

Стратегічні цілі американської закордонної політики

Вашингтон, 21. грудня. — Краєве Товариство Плянування виявило турботу над змішуванням тактики з цілями американської закордонної політики під теперішню пору. Щоб населення знало, що є тактика, а що стратегічна ціль Злучених Держав, товариство, якого головою є Крисчієн Сонн, вичисляє такі цілі під теперішню пору:

Свобода й мир серед людства в цілому світі в парі із зростом добробуту. Свобода полягає у признанні людини як найвищого ества. Це відноситься до справжньої свободи як і до почуття людини, що вона свобідна. — Повне запевнення для вольних націй, що Америка буде підтримувати їхню свободу. Для оборони своєї власної свободи Америка мусить боронити свободи інших. — Справжня злука західної Европи. Ми мусимо дати всю можливу заохоту для як найтіснішої економічної й політичної злуки західної Европи. — Не йти на компроміси з такими, хто заявляється або й переводить насилля закордоном. Компроміс з такими може привести необчислену шкоду для морального становища Злучених Держав. — Нема компромісу з такими, що в нашій країні переводять насилля. Прикладом на це є змагання втримати повну свободу людині тоді, коли робиться всякі зусилля не зрадити перед закордоном цінні інформації. Не можна змагати до внутрішньої політичної виголи коштом національних інтересів закордоном. Відповідальність Злучених Держав за провід у світі є строга. Свободи не можна відлучити від відповідальности. — Повний розвиток і вжиток значної частини світових багатств, які, на щастя є під контролею свобідних країн. — Поширювання спільноти всіх націй. Ця спільнота мусить бути відверта для всіх країн, які шанують свободу людини і чесно виявляють своє бажання мира.

НА 549 НОВИХ ІМІГРАНТІВ ТІЛЬКИ ТРИ УКРАЇНЦІ.

Ню Йорк. — У вівторок 21 грудня прибув до тутешньої пристані з Гамбурґа корабель Марін Флешер з 549 новими

(Докінчення на стор. 4-тій)

ЗАСУДЖЕНІ НА СМЕРТЬ ВОЯКИ У. П. А. В БРАТИСЛАВІ ДІСТАЛИ ДОПОМОГУ.

Филаделфія, 22. грудня. — ЗУАКомітет одержав повідомлення, що замовлені ним телеграфічно пакунки КАРЕ для чотирьох засуджених на смерть вияків УПА в Братиславі були доручені по призначенню.

КВЕНТИН РУЗВЕЛТ ЗГИНУВ В ЛІТУНСЬКІЙ КАТОСТРОФІ

Шангай, 22. грудня. (АП). — Квентин Рузвелт, внук був. президента Теодора Рузвелта, був між 33 подорожними, що згинули вчора в катастрофі літака китайської повітряної лінії недалеко Гонґ Конґу. Катастрофа наступила в мряці і літак після упадку цілком згорів, рівночасно з пілотом та 32 подорожними. Крім пілота, що був данцем, і К. Рузвелта, всі інші подорожні були китайці, між ними члени уряду. Квентин Рузвелт був сином ген. Теодора Рузвелта, мол., що згинув на фронті в Нормандії в 1944 році.

Америка допомагає українським переселенцям в Китаю

ДОЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ ПІСЛЯ ЧЕРВОНОЇ НАВАЛИ; ІНТЕРВЕНЦІЯ У. К. К.

Американські власті в Китаю та місцевий відділ Міжнародної Організації для Збігців (ІРО) допомогли врятувати українську колонію з Тяньтзіну, Цяндао та деяких інших місцевостей — довідуємося з тількищо пересланих з Шанґаю до редакції „Свободи" обширних повідомлень, копій листів та інформацій місцевої преси. На підставі цих же інформацій можна б накреслити приблизно такий образ долі далекосхідної української колонії, у звязку з останніми перемогами червоних в північнім Китаю:

З наступом і перемогами червоних військ в Китаю, українська громада в Тяньтзіні вже в половині листопада опинилася в дуже складному положенні, тим більше, що проти-комуністичне наставлення українців було загально відоме, а досвіди минулого і теперішні інформації переконували, що червоні політруки в китайській комуністичній армії мали окремі доручення власне щодо проти-советської еміграції. Місцева українська громада негайно поробила відповідні заходи перед місцевими американськими і міжнародними властями, щоби включити її в загальний евакуаційний плян всіх чужинецьких колоній. Місцевих українців в цих заходах піддержали українські громади в інших частинах Китаю, в цім випадку українська допомогова організація в Шанґаю.

Українська громада в Тяньтзіні негайно передала список своїх біля 45 членів в цьому місті та кількох українців в Цяндао, американському консулеві та представникові ІРО. В день евакуації американський консуль ранком переслав до ІРО список українців та персональний дозвіл кожному на посадку на корабель, як теж дозвіл на перевезення 350 фунтів багажу для кожного. Але ІРО передало це повідомлення аж після полудня, коли погрузка на пароплав вже переводилася. Тому з усіх українців тільки 11 особам пощастило тоді виїхати і друга група 18 осіб виїхала тиждень пізніше та усі щасливо прибули до Шанґаю.. Усіх їх перевезено кораблями американської Нейві. Дописувач зокрема підкреслює дуже приязне ставлення американців до українців, яких трактовано на рівні з американцями, британцями та іншими союзними народами. Окрему групу творили росіяни.

В Тяньнзіні залишилося ще около 11 українців, головно жінок з дітьми, що з різних причин не могли виїхати. Кількох українців залишилось ще в Цяндао, між ними теж д-р Бриль, що в роках 1927-30 був в Ханькоу та очолював там філію харбінської „Просвіти". Архів української організації в Тяньзіні, частину

(Докінчення на стор. 4-тій).

Обвинувачені в процесі О. У. Н. в Празі заперечують вину

(Власна кореспонденція „Свободи")

Прага, 16. грудня. ІК. — У вчорашньому виданні „Свободи" подано подробиці акту обвинувачення проти здогадних членів ОУН, виготовленого чеською державною прокуратурою в Празі. Акт обвинувачення прочитав предсідник судової розправи, президент сенату д-ра Солнажа. Негайно після відчитання акту, державний прокуратор зажадав, щоби обвинувачення поширити ще на стенографа чеського парляменту, Льва Леонтовича. Внесок прокуратора суд прийняв одноголосно. В другому дні розправи, у вівторок 14-го грудня, почали переслухувати обвинувачених, що заперечують свою вину. Головний обвинувачений, о. Павло Гучко, твердив, що допомогу людям в біді він вважав своїм християнським обов'язком та що він допомагав всім втікачам, які до нього приходили і без огляду на їх національну приналежність, чи політичні переконання. Проте, він не може признатися до жадної вини в розумінні акту обвинувачення, бо він не робив нічого противзаконного, а втікачі, яким він допомагав, були тільки в переїзді через Чехословаччину. Зізнанням обвинувачених прислухуються на залі розправ високі чеські, польські і советські військові офіцери. З поінфомованих джерел ваш кореспондент довідується, що обвинувачених, які вже більше двох років є в арешті, передавали кілька разів на „додаткові переслухання" польським і советським властям. Проте, з досить мізерного акту обвинувачення виходило б, що ані польські ані советські методи переслухувань не потрапили „витягнути" з підсудних бажаних зізнань і признань. З дотеперішнього перебігу розправи та головно з широкої пресової і радієвої пропаганди виходить недвозначно, що головною метою цего суду є не так засуд кількох обвинувачених, як насамперед засуд католицької церкви в Чехословаччині взагалі, а української греко-католицької церкви в східній Словаччині зокрема. Тут говориться про приявність в Празі польського міністра війни, маршала Жімерського, і „міністра" закордонних справ підсоветської України, Дмитра Мануїльського.

ВСТАНОВЛЕНО ТРИ-ДЕРЖАВНУ КОМАНДАТУРУ В БЕРЛІНІ

Берлін, 22 грудня. — Західні військові управління в Німеччині вчора офіціяльно повідомили про встановлення в Берліні спільної Командатури на три-державній базі. Про це рішення повідомив командант французького сектора, заявляючи при цьому, що в кожній хвилині могло б бути відновлене і спільне чотиро-державне управління міста, якщо тільки Совети рішилися б визнати та підпорядкуватись обов'язуючим всіх чотиро-державним договорам в цій справі. Як відомо, чотиро-державне управління Берліна закінчено в дні 1-го липня, коли то Совети відкликали свого представника зі спільної Командатури. Від того часу відбувалися тільки неформальні засідання західних командантів, на яких вирішувано спільні для західних секторів проблеми. Французький командант, повідомляючи про встановлення три-державної Командатури в західних секторах, рівночасно заявив, що відсутність советського представника не може вже в дальшому бути перешкодою спільного управління. Діло в тому, що німецьке самоуправне законодавство, згідно з договором, вимагає апробати всіх чотирьох окупаційних властей і тепер воно вже матиме силу після апробати трьома західними союзниками. На коротко перед цим офіціяльним проголошенням, західні представники вже відбули спільне засідання і їх першим рішенням було збільшити для міста приділ вугілля на Різдвяні свята.

ЗАХІДНІ ДЕРЖАВИ ДОСЯГНУЛИ ПОРОЗУМІННЯ ЩОДО РУРЩИНИ.

Лондон, 22 грудня. — Вчора тут повідомлено, що шість західних країн: Злучені Держави, Британія, Франція, Голандія, Бельґія і Люксембурґ досягнули прінціпове порозуміння в усіх справах щодо міжнародної контролі нім. промислового басейну в Рурщині. Порозуміння досягнено після шістьох тижнів постійних нарад. Подробиць порозуміння не подано, але вважається, що ними пороблено великі уступки щодо французьких домагань, ціллю яких було забезпечитися перед всіми можливостями евентуального відродження загрозливого для Франції німецького мілітаризму.

ІРЛЯНДСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ АКТ РОЗРИВУ З БРИТАНІЄЮ.

Дублін, 22 грудня (АП). — Ірляндський президент С. Т. О'Келі підписав вчора закон про уневажнення т. зв. Акту зовнішніх зв'язків, що є рівнозначне з остаточним зірванням всяких вузлів між Ірляндією і Британською імперією. Офіціяльне проголошення Ірляндської Республики наступить пізніше.

ГОЛАНДСЬКИЙ ВКЛАД В ОБОРОНУ ЗАХІДНОЇ ЕВРОПИ.

Гаґа, 22 грудня. З авторитетних джерел тут повідомлено, що в 1949 році голандський уряд плянує видати около 38,000,000 долярів на спільні оборонні заходи західної Европи, координовані тепер окремим комітетом під проводом філд маршала Монтґомері.

РОБЕРТСОН ЗАПЕРЕЧУЄ ВІСТКИ ПРО РЕМІЛІТАРИЗАЦІЮ НІМЕЧЧИНИ.

Берлін, 22 грудня. — Британський військовий губернатор Німеччини, ген. Робертсон, заперечив вчора офіціяльно всі вістки про можливість ремілітаризації західної Німеччини в загальному західно-европейському оборонному пляні. Ген. Робертсон заявив, що найкращою обороною для західних держав є їх власний потенціял і сила. Поголоски про озброєння західної Німеччини ген. Робертсон не без причин зв'язав зі створенням на військовий лад великої поліційної сили в советській зоні. Для виправдання цеї своєї політики Совети тепер пускають сплетні про ремілітаризаційні пляни для західної Німеччини.

ІТАЛІЙСЬКО-ФРАНЦУЗЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ.

Каннес, Франція, 22 грудня. — В цьому місті закінчилася вчора конференція італійського міністра закордонних справ Сфорци з французьким міністром Шуманом, у висліді якої проголошено, що обі країни погодилися, що їхня „найтісніша співпраця і порозуміння є необхідною базою для організації Европи". Конкретним предметом нарад міністрів була справа італійсько-французького митного союзу, італійських колоній та участи Італії в західно-европейському оборонному союзі. В кінцевому комунікаті з нарад стверджується, що „міністри ствердили повну однозгідність поглядів на головні проблеми сучасности, головно щодо необхідности тісної співпраці між обома країнами".

ЕКОНОМІЧНА ВІДБУДОВА ГОЛОВНОЮ ПРОБЛЕМОЮ ФРАНЦІЇ.

Париж, 22 грудня. — Відбудова і стабілізація французького господарства є під цю пору головною проблемою цеї країни та її уряду, заявив вчора в парляменті Поль Рейно, один зі сеніорів французьких політиків. Він зокрема закликав, щоби Франція „не спала за пляном Маршала, як колись за лінією Мажіно", та щоби доклала усіх зусиль, щоби після закінчення пляну Маршала вона справді „сильно стояла на своїх власних ногах".

СОВЄТИ ЩЕ ДЕРЖАТЬ ОКОЛО 1,000,000 НІМЕЦЬКИХ ПОЛОНЕНИХ.

Берлін, 22 груддя. — У зв'язку з родинним характером різдвяних святкувань тут знову видвигається проблему ще около одного мільйона німецьких полонених в Совєтському Союзі, доля більшості з яких цілком не відома. Свого часу советський уряд подав офіціяльно, що він держить ще 892,000 німців та пообіцяв звільнити їх і відіслати до Німеччини найпізніше до кінця 1948 року. Але досі тільки приблизно 340,000 вернулись.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БЮТЬ НА ТРИВОГУ

Етнічні групи в Америці добре зажурились дальшою судьбою "чужомовної преси" в Америці, себто тої, що не появляється англійською мовою. Очевидно журяться головно ці, що звязують з етнічними групами та їх пресою певні ідеї та ідеали, які вартувало б заховати і далі плекати. "Чужомовній" пресі — за малими винятками — ніколи добре не велося. Італійська, польська, жидівська чи німецька преса мали опертя на великі числом етнічні групи і могли хоч в минулому краще розвиватись, але інші групи й цього не мали. Та тепер настали вже такі часи, що добивають навіть пресу дуже сильних етнічних груп. Тому вже й сильні взивають видавців та редакторів бути "останніми могіканами" і не давати загибати їхнім газетам ще за їх життя. А так є, що якщо яка "чужомовна" газета перестає виходити з фінансових чи інших труднощів, вона вже пропала назавжди. Теж на її місці не появляється нова газета, як бувало давними часами. Друга замітна обставина є та, що статистика виказує, що коли в якійсь етнічній групі перестала виходити якась газева, на цьому не користають нічого й ці газети цеї групи, що залишились, бо число їхніх читачів не побільшається. Тому етнічним групам є чим журитись, коли доходить до них відомість, що ця чи друга їхня газета перестала існувати, особливо, коли йдеться про добру газету.

В такому змислі пише, між іншим, нюйорський "Нови Сьвят" з приводу припинення видавання польської газети "Кроніка", що виходила в Нюарку впродовж останніх сорок років. Редактор застановляється, чому саме тепер, коли так треба польської газети, перестає виходити газета, що сповняла 40 років сумлінно громадську службу. Часопис ще заповідає, що в дуже скорому часі перестане виходити в Ню Джерзі ще один польський часопис, що вважає великим ослабленням американських поляків.

Цей приклад навели ми тільки для ілюстрації, що діється з "чужомовною" пресою між сильними етнічними групами, бо щож тоді говорити про пресу такої малої й слабої групи як українська. Це, що тепер пишемо, не вважаємо "пресовою кампанією Свободи", бо про неї вже досить написались, але такою кампанією, яка має звернути увагу цілого нашого громадянства на українську газету й книжку взагалі, на українську школу, на українське мистецтво, на українське живе слово. Без цього усього не буде існувати українська етнічна група в Америці, а її треба, бо вона має ще багато дати Америці, як теж сповнити своє велике завдання супроти України і поневоленого українського народу. Української газети, української книжки та української школи і науки треба нині в Америці ще більше, ніж давніше. Ще ніколи Україна не потребувала американських українців так дуже, як їх потребує тепер, опинившись у московській та тоталітарній неволі. Ще ніколи американський нарід не потребував теж і українців, як нині, коли він загрожений зі всіх боків комуністичною інфільтрацією та совєтською агресією. Тому, коли інші етнічні групи бють на тривогу зприводу ліквідації їхньої преси як найсильнішої підпори, оскільки більшу увагу повинні звернути американські українці на свою пресу, що є така мала, що повинна б тільки рости, а не підупадати.

Використати зимовий сезон в громадській роботі

Неосяжні простори нашої країни знову вкрилися грубою верствою холодного пуху, знову настала справжня зимова пора, а з нею і найкращий сезон для нашої громадської роботи по місцевостях. В цьому часі наші товариства, організації і клюби відбувають свої річні збори, на цей час припадають рокові церковні і національні свята, в цьому часі найкраще робити провірку минулої та складати пляни майбутньої роботи. Тому не від речі буде пригадати бодай коротко наші загальні та місцеві громадські обов'язки, потреби і можливості, що їм насамперед треба придiлити увагу та вжити заходів для їх здійснення.

Базою цілого нашого громадського життя є насамперед всі ті різноманітні місцеві організації і товариства, що виконують практичну громадську роботу на місцях і творять підставу роботи центральних організацій. Тому тепер треба в першу чергу вжити всіх заходів для скріплення цих організацій по місцевостях. Чи це будуть відділи УНСоюзу та інших запомогових організацій, чи це громадські клюби та всі інші товариства, всі вони повинні подбати, щоби в їх гомаді не було ніодної людини українського роду, яка не була б членом української організації. При цьому треба окрему увагу звернути на нашу молодь, що в поодиноких місцевостях має вже теж свої власні молодечі організації і клюби, як теж на нових імігрантів. Цим останнім треба роз'яснити традиційний характер і завдання наших організацій, треба їх познайомити з теперішніми дисягненнями та звернути увагу на можливості на майбутнє. Добре було б, щоби нових імігрантів, якщо такі вже є в громаді, запрошувати в характері гостей на річні збори поодиноких організацій, якщо це не противиться їх статутові, та дати їм можність прислухатися звітам і перебігові нарад.

Рівночасно зі своєю власною організаційною роботою, поодинокі організації і товариства повинні спільно виявити якнайбільше доброї волі та зусиль для наладнання міжорганізаційної співпраці в громаді, чи це за посередництвом Об'єднаних Комітетів, як де такі існують, або церкви та народніх домів.

Найкращим засобом в організаційній праці завжди була і залишиться конкретна громадська та культурно-освітна робота. Відділ Українського Народ. Союзу чи іншої запомогової або громадської організації здобуде собі нових членів і прихильників насамперед своєю всебічною активністю в громаді, своєю популярністю, жертвенністю і т. п. Довгі зимові вечорі та церковні і національні річниці дають прекрасну нагоду для влаштовування концертів, вистав, обрядових та інших імпрез. Тут кожна організація зокрема і всі разом мають найкращі можливості виявити свою вартість та своє вміння. При цьому треба якнайбільше доброї волі та громадської зрілости, щоби змагаючись за першенство в громаді, не утотожнювати того змагання зі шкідливим „робленням на збитки" другим організаціям. Навпаки, всі, навіть найбільші наші громади розпоряджають відносно тільки невеликою кількістю сил і кожне їх розбиття може принести тільки загальну шкоду. Тому найкраще, щоби загальнонаціональні імпрези, як свята самостійности і соборности України 22-го січня, Шевченківські роковини і т. п. влаштовувати спільними силами, а у влаштовуванні принагідних концертів і вистав теж взаємно собі допомагати.

В цій конкретній роботі повинні вже тепер зарепрезентувати себе нові імігранти в поодиноких громадах, що теж і практикується — треба додати. Аматорські вистави п'єс, участь в хорах, деклямації і промови на концертах, спеціяльні інформаційні сходини, все це повинно дати нагоду місцевим громадянам та новій іміграції взаємно себе пізнати і зрозуміти. Бо нігде не можна себе краще пізнати та знайти „спільну мову", як за роботою і забавою.

Окрему нагоду на це дають теж недалекі вже Різдвяні свята і задержана в багатьох наших громадах „старо-краєва" традиція коляди. Добре було б, щоби власне цю нагоду використали нові імігранти та гуртами разом з місцевими громадянами пішли з колядою. При цьому вони матимуть можність відвідати багато наших родин, познайомитись з ними, пізнати як вони живуть та й їм дещо оповісти про Старий Край. Вони тоді теж цілком певно з подивом подумають про цих багатьох наших безпретенсійних людей по громадах, що вже цілими десятками років зберігають цю чудову українську традицію, хоча з великим трудом доводиться відшукати наші сім'ї по величезних лябіринтах блаків і багатоповерхових домів.

Церква дала початок нашому громадському життю тут і вона дальше залишається його важливим центром і промотором по громадах, подібно як великий загал нашого патріотичного духовенства. Крім всего іншого, в церкві насамперед можна почути українське слово, можна зійтися зі своїми блищими і дальшими краянами та спільно помолитися за кращу долю наших братів і сестер в Україні, що і долі не мають і молитись за неї їм не дозволяється. Тому треба сподіватись, що цього року, як і попередніх, наші церкви і не тільки в рокові свята, але й в неділі будуть заповнені вірними, які теж і жертви на вдержання та прикрасу тих церков не пожаліють.

Зимова пора з черги ще найкраще підходить на організацію всіляких курсів та вечерніх шкіл по громадах, головно там, де немає цілоденних Як де до цього є найменші можливості, було б добре влаштовувати курси української мови для місцевої молоді та англійської мови для нових імігрантів, як теж курси українознавства та американознавства. Молодь повинна використати зимову пору для спорту та змагань і для скріплення своїх організацій.

Усе наведене аж ніяк не вичерпує всіх можливостей і потреб нашої громадської роботи в цю зимову пору. Ми пригадуємо тільки загальниково і найважніше, бо подробиці видніші кожному в його власній громаді. Але важливе, аби робота — як кажуть — відходила, аби її вартість піднести на вищий рівень та щоби нею заінтересувати якнайширший не тільки український, але й американський загал.

В цілій нашій громадській праці в зимовому сезоні треба постійно пам'ятати про нашу другу конкретну ціль, іменно матеріяльну допомогу нашим братам в Европі та їх визвольним змаганням. Харитативною акцією американських українців керує Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, що власне на зимові місяці проголосив свою кампанію за збіркою щонайменше 300,000 долярів на рятунково-допомогову акцію для українських скитальників та бодай 15,000 завірень на мешкання і працю для нових імігрантів. Щоби виконати це завдання, треба докласти найбільших зусиль та при кожній нагоді, головно з нагоди коляди та інших рокових церковних і національних свят, треба подбати, щоби наша жертвенність в цьому році на багато збільшилася, як на багато збільшилися і наші потреби. Політичну акцію в обороні України та українського народу і для допомоги українським визвольним змаганням веде Український Конгресовий Комітет, отже і про його матеріяльні потреби не можна забувати в цих зимових місяцях. Ці наші загальні потреби, як організаційного і культурного, так і матеріяльного порядку повинні правити за головну ціль нашої активности в поодиноких громадах.

Капеля бандуристів до Америки

(Допис із Европи).

В перших місяцях 1949 року має прибути в Америку славна капеля українських бандуристів під проводом Д. Китастого. Хто чув гру цієї капелі, може чудуватися: як міг цей старинний інструмент наших пращурів дожити в повній красі нашого часу? Ще в кінці 13 віку деякі дослідники української народньої музики писали, що кобза або бандура вже вимирає і мабуть не буде в силі відродитися. Але це була велика помилка: бандура буде жити так довго, як довго житиме українська пісня. Якщо в 13 віці бандура-кобза була інструментом для сліпців, що своєю музикою і співом просили милостині, то в 20 віці на бандуру звернули увагу інтелігентні українці — музики. Найбільшу заслугу має відомий письменник Гнат Хоткевич, що не тільки сам грав на бандурі, але й компонував для цього інструменту музичні твори. Особливо розвинулася кобзарська музика після революції 1917 р. Деякий час після окупації України московським большевицьким військом совєтська влада не перешкоджала розвиткові українського народнього мистецтва і музики. Але згодом бандура стала для московських комуністів підозрілою бо ця музика і пісні будили в українських серцях любов до рідного краю і поневоленого народу. Тому почалася нагінка на кобзарів: їх арештовано і висилано в далекі сібірські країни. Десь у північну безвість загнали також і Г. Хоткевича.

Прийшла війна 1941 року. Між людьми, яких брали німці силою з України на роботу, були також бандуристи. В Німеччині вони з великими труднощами зорганізували капелю, що грала і співала для нещасливих „остарбайтерів". Це була єдина втіха для голодних, поневолених українців, що мусіли гинути в Німеччині на каторжній роботі. Після упадку Гітлера капеля бандуристів могла розвинути свою мистецьку працю в таборах для українців та для інших переміщених осіб у Німеччині. Також капеля під проводом Григорія Китастого давала концерти для американського і британського війська і для німців. Капеля мала великий успіх, і це відзначено в німецькій пресі та в пресі інших народів.

Тепер капелею заінтересувався один визначний американський підприємець-імпресаріо, що бере її в повному складі в Америку на концерти. Між співаками - бандуристами приїде до Америки відомий кобзар Данило Кравченко. Хоч уже не молодий, кобзар Кравченко зберіг досі чистий, свіжий голос (тенор), яким чарує своїх слухачів. Співав він на Україні, не розлучився із своєю кобзою і тоді, коли його комуністична влада загнала на Колину біля Берингового моря копати золото для Сталіна. В Німеччині за ці 3 роки Д. Кравченко дав дуже багато концертів і має велику прихильність в українськім громадянстві та між чужинцями.

Бажаємо успіху капелі Г. Китастого в Америці і повного задоволення слухачам української музики.

К. П.

Як згинув генерал Сверчевскі

(УБІ) - Відомий швайцарський тижневик „Ді Вельтвохе" з 12. XI. ц.р. під великим наголовком „Україна — невідомий фронт" подав докладний опис бою відділів УПА з польським військом, в якому загинув ген. Сверчевскі. Автор статті в швайцарському тижневику мав змогу говорити з бійцями УПА, що у вересні цього року прибули з України. Підстаршина Прикуй оповів так:

„Це не був жоден атентат. Ми є протя індівідуального терору й вважаємо себе регулярними борцями проти Москви і її яничарів. Генерал Сверчевскі був представником московського імперіялізму й як такий загинув від нашої зброї..."

„Так це був справжній бій з засідки повстанців" докинув його товариш поручник Соколенко й Прикуй оповідав далі.

„Зимою 1947 року польський уряд вживав всіх зусиль, щоб на наказ із Москви виселити з Польщі всіх українців і очистити Карпати та Посягання від відділів УПА. Зима була дуже важка, глибокий сніг в'язав наші рухи і блькада большевиками лісів дуже давалася в знаки... Натиск польсько-московських відділів все зростав".

На початку березня, коли вже сходив сніг, зазнали ми дуже важкий удар. Поляки викрили недалеко Сянока добре замаскований санітарний пункт й в 26 годинному бою знищили його.

Чотири лікарі, чотири сестри, п'ять ранених, чотири реконвалесценти — загинули. Жоден не здався в руки ворога. Ми горіли жадобою відплати. Наш відділ стояв недалеко Балигорода. Раном 28 березня на наказ команданта зібрав я свій відділ. Командант Хрін, веселий і завзятий вояк з ясним волоссям і постріленими руками, заявив: „Розвідка донесла, що високі старшини прибули на інспекцію. Прийшла хвилина помсти наших братів..."

(Докінчення на стор. 3-тій)

ОЛЕКСІЙ АНДРІЄНКО.

ДРЕЗДЕН „СОВЄТСЬКИЙ"

(Будні совєтської окупації)

7)

Згідно з наказом Жукова, для контролю виконання його приписів щодо зв'язків із німецькими дівчатами, було притягнуто німецьку поліцію, яка мала стежити і за червоними вояками, і за німецькими дівчатами. А взагал, німецькій поліції в цей період було дано далекойдучі, широкі права щодо совєтських військовиків. Кожен німецький поліцай мав право заарештувати першого-ліпшого червоноармійця, а згідно з наказом №14 — „О дисциплине" — навіть уживати зброї проти неслухняних червоних військовиків (за винятком старшин).

В цей час уся політична робота в червоній армії цілковито перейшла до рук політвідділу Пікка.

Наведу далі кілька конкретних прикладів чинности процесу ізслювання червоної армії від цивільного населення, та сумні наслідки тієї чинности.

В травні 1946 року в Дрездені, на курорті Вайсен-Гріш, де містились представництва всіх совєтських наркоматів, у своєму кабінеті представництва наркому вугільної промисловости, покінчив життя самогубством, вистріливши собі в голову, полковник Стрєлков. Його обвинувачували за зв'язки з німецькою жінкою і, порядком чинности розпорядження про ізолювання червоного війська від німецького населення, мали покарати висилкою до Совєтської Росії. Замість повороту „на родину", полковник Стрєлков волів пронизати собі мозок кулею.

Сержанта Круглова, за вироком суду 2-го району совєтської комендатури, засуджено на два роки до штрафного батальйону за зв'язки з німкинею. З ним відбулася трагічна історія. Він прийшов на квартиру своєї доброї знайомої — німкині, і саме в той час на цю квартиру наскочила німецька поліція.

Постраждав від чинности процесу ізолювання і генерал Дубровський — колишній командант СВА (Совєтської Військової Адміністрації) Саксонії. З ним сталось таке. Надходив день іменин його дочки Тамари, що жила разом із ним і всією родиною в Дрездені. Директор сигаретної фабрики „Уніон" — німець — чи то з щирої приязні до родини генерала Дубровського, чи з почуття підлабузництва до владущої сили, напередодні іменин генералової дочки випустив на фабриці спеціяльний ґатунок сигарет, на зразок „Сальве" і на пачках із сигаретами великими білими літерами дав назву новому ґатункові сигарет — „ТАМАРА". В день іменин ці сигарети було дано до крамниць военторгу на продаж. Генералові пришили „пережитки буржуазних звичок і забобонів, зв'язки з німцями" і, скинувши його з посту, вирядили „на родіну".

Цікаво, що згодом, на місце генерала Дубровського прислано генерала **Добровольського.** І в цьому, навіть багато не міркуючи, можна добачити підступну, дріб'язкову хитрість комуністичних політиканів: щоб справа усунення генерала Дубровського не набрала широкого розголосу з неприємним, може, присмаком, — нате ось вам, про людське око, Добровольського — теж генерала: співзвучність прізвищ дуже легко могла ввести в оману чужинця: мовляли — нічого не сталося — генерал той самий, усе в порядку...

Під цей час настигає ще один наказ — новий „Устав дисциплинарной службы", складений спеціяльно для окупаційних червоних військ. І коли в попередньому „уставі" не було дозволу рядовому червоноармійцеві звертатися в будьякій справі через голову свого безпосереднього начальника до вищих чинників армії, то цей устав надавав кожному червоноармійцеві право йти з своїми заявами чи скаргами просто до самого маршала...

Подивитися збоку — чим, справді, не найдемократичніший принцип, що поступовішого за нього вже й вигадати можна? Солдатові надається право в усяких справах звертатись безпосередньо до найвищого начальника, обминаючи всіх інших!... А в дійсності — все це право тонко і підступно розраховано на те, щоб до найвищої міри розвинути в червоноармійській масі шпигунство, систему взаємних доносів, наклепів, христопродавчу, зрадницьку систему взаємного очорнювання і низьких, аморальних розрахунків із кимось із невгодних товаришів чи офіцерів.

В останній час у совєтському окупаційному війську дуже підупало було субординаційне пошанування рядовими солдатами офіцерів. І новий устав звертав велику увагу на процедуру пошанування. Якщо червоноармієць, ідучи вулицею чи пішоходом, хотів би випередити червоного офіцера, що йшов спереду, він мусів, зайшовши з боку, попросити у офіцера на це дозволу („разрешите пройти, товариш командир!"). Коли в приміщення червоноармійської касарні заходить офіцер, перший із присутніх, хто помітить його, мусить скомандувати:

— Встать!

І негайно додати:

— Товарищи офицери!...

Або, коли на площі стоять старшини і проходить старший рангою:

— Струнко!

І знов —

— Товарищи офицери!...

Це — цілковите малпування ще старого, з царських часів, порядку пошанування червоного офіцера („Господа офицери!"), отже, цілковитий поворот, навіть у дрібницях, до давніх, дореволюційних іще часів. (Дальше буде).

Зменшення неписьменности

Як подає державне Цензусове Бюро, неписьменність в цій країні впала до найменшого за всі часи рівня. Останні досліди показали, що тільки 2,800,000 з 106,000,000 людей, що мали понад 14 років у жовтні 1947 року, не вміли ні читати, ні писати ні в якій мові. Отож відсоток неписьменних (до цілого населення) за 1947 рік виносив 2.7, тоді як в 1930 — 4.7, в 1920 — 6.5 а в 1870 — 20 відсотків.

Числа за 1920, 1930 та 1947 роки показують зменшення неписьменности в молодих віком грудях. За 1947 рік на кождих 100 осіб у віці 65 та більше було сім неписьменних, а на кождих 100 віком від 14 до 24 — тільки одна особа неписьменна.

Цензусове Бюро відмічує, що з 1930 по 1947 число неписьменних зменшилося на 1,300,000, тоді як група населення у віці від 14 літ збільшилася на 17,000,000 за той самий період часу.

Головними причинами зменшення неписьменности є збільшення числа шкіл та поліпшення в школах по цілій країні, а також більші вимоги щодо примусового відвідування шкіл. (Відомости державного бюра освіти вказують на вимоги стейтових законів про обовязкове відвідування шкіл. Три стейти вимагають відвідування шкіл дітьми віком до 14 років; один стейт — до 15 років; 36 стейтів та Колумбійський Дистрикт — до 16 років віком; два стейти — до 17 років і шість стейтів — до 18 років.) Сприяло тому і спеціяльне навчання у війську в часі Другої Світової Війни.

„В суспільстві з високою технікою" — заявляє Цензусове Бюро — „саме тільки вміння читати і писати не є вистачальним". Бюро згадує, що багато провідних виховників та вчителів, хоч і є задоволені з того факту, що неписьменність серед американців зменшується, проте підкреслюють як важно є вповні розуміти те що читаємо й пишемо.

Як пише Гартфорська Газета (в стейті Конетикат), „Уміння читати й писати є ознакою письменности людини. Але в політичній демократії цього не вистачає. Розуміти значіння того що читаємо, вміти пізнавати це значіння в звязку з суспільними та державними питаннями є так само важливим як і розуміння окремих слів... Хоч як тішимося з дотеперішного поступу, не смієм залишати стремління до ліпшої освіти в Злучених Державах".

Загальна Рада.

Як згинув генерал Сверчевскі

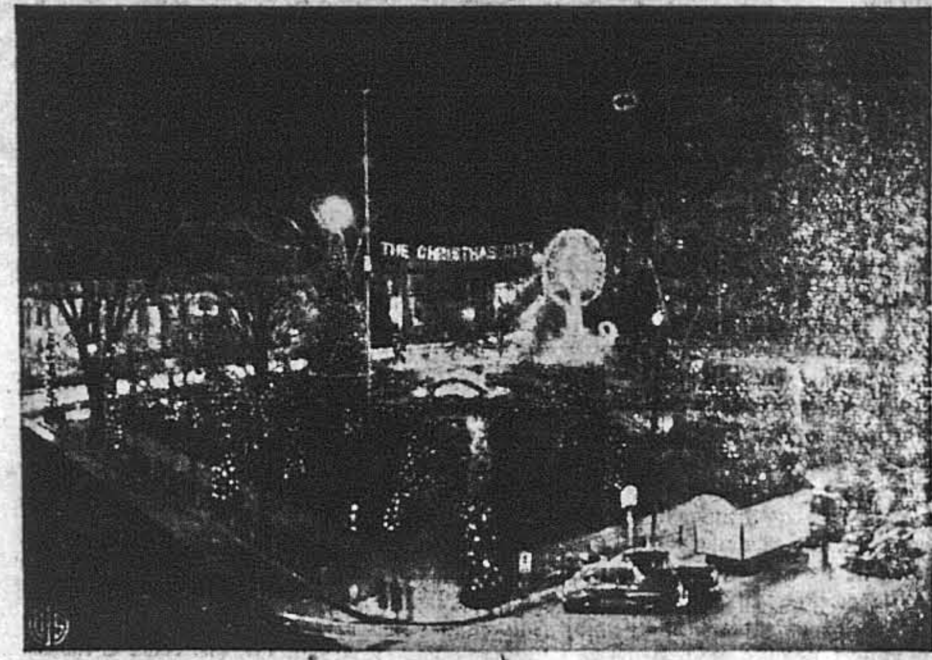
(Докінчення зі стор. 2-гої)

„Ясним весняним ранком прийшли ми над шосу Балигород-Сянік. Стежі донесли, що від сторони Балигороду наближаються чотири панцирні авта та чотири тягарові з вояками. Це була передня сторожа, що роглядаючись на всі сторони, заспокоєна тишою, проїхала попри нас. Ми зайняли становище вздовж шоси, а я кулеметне гніздо на краю ліса. Через далековид завважив я, що з лівого боку наближалося особове авто. За ним їхала охорона до 35 вояків. В особовому авті сиділи три високі старшини, в уніформах, обвішані медалями й орденами, але без шапок. Їхні лисини було видно зовсім виразно.

Все відбулося дуже швидко. Ледви наші бійці зайняли становище, як авто виїхало в засяг стрілу мого кулемету. Під зливою стрілів авто стало. Вискочив якийсь високий офіцер і, розмахуючи руками давав накази займати становище проти нас. Це було відважно, але легковажно і глупо. За хвилину він впав на землю. Я ще досі чую його слова: „Генерал, мене поцілено..." Його товариш, генерал Ґерґард, що три місяці тому наказав обстрілювати українську греко-католицьку церкву в Ліску, не міг прийти йому з допомогою, бо самий лежав вже мертвий. Я не знаю, чи саме кулі мого його кулемету поцілили генералів Сверчевського й Ґерґарда, бо я рівночасно мав діло з другим автом. Біля мене лежав чотовий Гран, колись лейтнант червоної армії, що 1940 р. одержав у Фінляндії медаль за відвагу, а тепер є одним з найстрашніших командирів УПА. Цей прекрасний стрілець був одинокий в стані стріляти цільно в загальному замішанні".

„Бій тривав приблизно чверть години, вже йшло до рукопашного. Та наша стежа донесла, що гарнізон Балигороду надходить на відсіч і командир наказав відворот. Було б нерозважно встрявати в бій з чесельно і технічно переважаючим ворогм, після того, як наше завдання було виконано. Перед вечером принесли селяни вістку, що до Сянока привезено 5 убитих і 6 ранених. Між убитими був генерал Кароль Сверчевскі „Вальтер", герой червоної Еспанії і його военний товариш з еспанської війни — генерал Ґерґард".

„Після богатьох важких боїв в Чехословаччині і Югославії — закінчив Прикуй своє оповідання — я опинився тут. Тим не менше варшавський суд засудив недавно 22 українців на кару смерти, чи в'язниці за атентат на генерала Сверчевського, але між засудженими не було ні одного учасника бою".

РІЗДВО В ДОРОЗІ. — Що Різдво за плечима, можна пізнати по святочних прикрасах і освітленні, яке бачимо на картині. Подібні картини можна спостерегти по цілій Америці, хоч не всі так артистично виконані, як ця, що уявляє собою парк Тонтон Ґрін в місцевості Тонтон, Пваа.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ТОРОНТО, ОНТ., КАНАДА.

Володимир Гірняк просить зголоситись у важній справі таких членів відділу 432 У. Н. Союзу на нижче подану адресу:

Андрушечко Теодор, Буковський Володимир, Буцький Василь, Чорний Ярослав, Дергун Вілліям, Дмитренко Микола, Данилюк Степан, Данилюк Михайло, Федунів Микола, Федун Петро, Гаврон Володимир, Горуля Микола, Головань Іван, Гриневич Антін, Габровський Володимир, Гулей Дмитро, Янушевський Дмитро, Коротний Вячеслав, Копоть Володимир, Кальніболоцький Іван, Калашник Андрій, Кравченко Дмитро, Короткий Віктор, Колос Никола, Логин Петро, Левицький Іван, Ладика Микола, Марків Теодор, Малаховський Іван, Мороз Федір, Медведик Никола, Онуфрик Володимир, Проколів Тед., Папірка Володимир, Ґеденко Михайло, Пилат Модест, Рій Никола, Смага Володимир, Шагала Іван, Соцан Яків, Теплий Йосиф, Теплий Марія, Войтків Евстахій, Варик Ялександер, Васильчак Іван, Яремченко Борис, Ясеницький Микола, Бойко Василь, Ціхун Михайло, Деницук Петро, Древніцький Дмитро, Федорак Дмитро, Гоменко Іван, Горобець Сергій, Гриненко Миколай, Януш Юрій, Януш Стефан, Каліневич Григор, Перегіняк Дмитро, Прадун Стефан, Прус Петро, Пилипяк Стефан, Ревко Методій, Розумінський Іван, Сенюк Микола, Шубак Василь, Спас Григорій, Шишка Олександер, Тивонюк Іван.

WALTER HIRNIAK,
1 CRAIK AVENUE,
KINGSWAY TORONTO 9,
ONTARIO, CANADA.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК:
МИКОЛА МУРАШКО,
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ЗАСТУПНИК ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
ГРИГОРІЙ ГЕРМАН,
9 E. Jackson St., Wilkes-Barre, Pa.

ЗАСТУПНИЦЯ ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
МАРІЯ МАЛЕВИЧ,
230 E. Agnew Ave., Pittsburgh 10, Pa

ГОЛОВНИЙ СЕКРЕТАР:
ДМИТРО ГАЛИЧИН.
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J

ГОЛОВНИЙ КАСІЄР:
РОМАН СЛОБОДЯН.
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

ДМИТРО КАПІТУЛА,
33 S. Hancock St., McAdoo, Pa

ВОЛОДИМИР ГІРНЯК
1 Craik Ave., Kingsway,
Toronto 9, Ont., Canada

Д-р АМВРОСІЙ Т. КІБЗЕЙ,
4651 Braden Ave., Detroit 10, Mich.

ІВАН В. ІВАНЧУК
8930 Manor, Detroit 4, Mich.

СТЕПАН КУРОПАСЬ,
2930 N. Montclaire St., Chicago, Ill.

ГОЛОВНІ РАДНІ:

ПАВЛО ДУЛА
1535 Benjamin Ave., Windsor, Ont., Caneda.

СТЕФАН СЛОБОДЯН,
4323 N. 16th St., Philadelphia, Pa

ІВАН РОМАНИШИН,
15 — 38th St., Irvington, N. J

ТАРАС ШПІКУЛА,
5466 W. Haddon Ave., Chicago, Ill.

ВОЛОДИМИР ДІДИК,
6711 Rutland Ave., Detroit, Mich.

ГЕНОВЕФА ЖЕРЕБНЯК,
1369 Brown St., Akron, O.

МИКОЛА ДАВИСКИБА,
41 Rosewood St., , Mattapan, Mass

ІВАН КОКОЛЬСЬКИЙ
21 Fairlawn Ave., P. O. Box 467
Woonsocket, R. I.

ДМИТРО ШМАГАЛА,
4037 Riveredge Rd., Cleveland, Ohio

ОЛЕНА ШТОГРИН
4753 N. Hutchinson St., Phila 41, Pa.

ПЕТРО КУЧМА
05 East 7th St., New York 3, N. Y

Головна канцелярія У. Н. Союзу знаходиться у власнім домі під числом
81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Почтова адреса У. Н. Союзу:
P. O. Box 76, Jersey City 3, N. J.
Telephone: Bergen 4-1016.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

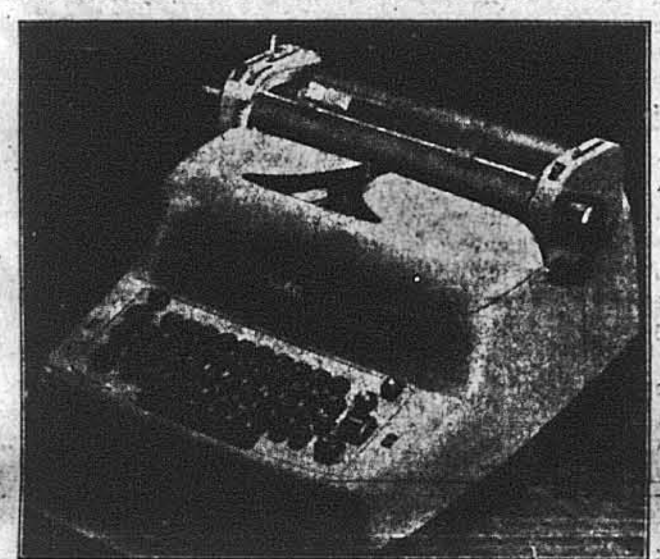
Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 34.

Відділ:	Жертва:
Петро Беловус	$10.00
Michael Slobodian	4.00
Теодор Озимчук, передпл.	2.00
М. Ґурняк	1.00
68 Михайло Трутько	2.00
80 Onufry Popyk	2.00
111 John Kozak	2.00
137 Іван Ґабрилович	2.00
150 Андрій Гуска	2.00
158 Пилип Савчишин	3.00
173 Микола Цицик	2.00
176 Василь Зеліпка	3.00
176 Петро Бабяк	2.00
181 Peter Cherkas	2.00
200 Василь Воргуль	2.00
206 Василь Коцюбинський	2.00
208 Стадпір Яків	2.00
218 Stephen Labay	2.00
219 Микола Марад	5.00
220 Василь Кучирепа	2.00
235 John Krupianyk	2.00
254 Володимир Ґонтарський	2.00
256 Іван Павликовський	2.00
259 Антін Партика	5.00
275 Михайло Голубко	2.00
288 Онуфрій Гриньків	2.00
292 Андрій Блашук	2.00
293 Stephen Gellner	2.00
295 Іван Шляхетка	2.00
295 Стефан Яворський	2.00
295 Микола Українець	2.00
295 Григорій Бронкевич	2.00
299 E. Didur	3.00
300 Petro Warylczak	2.00
350 Василь Сидяга	5.00
361 Корнель Пелешок	3.00
361 Mr. & Mrs. Balas	2.00
361 Nicholas Kizyma	2.00
361 Wasyl Buchynsky	2.00
361 Irena Buczka	2.00
364 Жук Андрій	2.00
364 Tytus Kolmetz	2.00
364 Леон Паґило	2.00
371 Іван Кльоц	2.00
371 К. Яцентий	2.00
376 Joseph Kudingo	2.00
387 John Szemberko	2.00
400 Dmytro Woos	2.00
414 Ілько Похмурський	2.00

ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ, В ПЕРШІЙ МІРІ, ПРИЄДНУВАТИ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

НОВА ЕЛЕКТРИЧНА МАШИНКА ДО ПИСАННЯ МАРКИ IBM

Ню Йорк. — Нову електричну машинку до писання, марки IBM (Ай Бі Ем) випустило в світ підприємство Інтернешенел Бизнес Машін Корпорейшен. Вона вироблена в двох моделях: як Стандарт і як Екзекутивний модель.

Це є найновіше видосконалене видання машинки після довготривалих досвідів з електричними машинками. Нове видання є в виді „стрімлайн" у лагідній сірій красці. Ключі, які пишуть букви, мають вигляд синявий, званий „нейві блю", а їх прикриває накривка. Такий модель причиняється до кращого вигляду і зберігає від пороху.

Щоб розуміти, як нова машина діє, то треба знати, як загалом пишуть люди на машинці і як пускається в рух поодинокі букви, як підноситься ціла дошка з ключами, як пересувається тасьма при писанні і т. п. Тоді щойно можна порівняти нову машинку електричну з кожною іншою. Найважніше в ній те, що може відбивати більше копій нараз, може перевивати тасьму без жадного труду, може легко наставити папір на маргінес і т. п. При вживанні тасьми важне є те, що можна її усунути кожної хвилини для написання стенсля. Це є тип Стандарт.

Тип Екзекутивний має ще доданий окремий прил[illegible] для писання товстим типом, документальним типом і моде[illegible]ним типом. Кожен тип має різну величину буков. Лист, писаний на Екзекутивнім моделю, дає вигляд друкованого письма.

(ш)

УВАГА! ДІТРОЙТ І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

КОМІТЕТ, СКЛАДЕНИЙ З ПРЕДСТАВНИЦЬ УСІХ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ МІСТА ДІТРОЙТУ

:——: влаштовує :——:

УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ ВІЧЕ

двократно того ж самого дня

В НЕДІЛЮ, 2. СІЧНЯ (JANUARY 2, 1949)

1) **В ГОДИНІ 2. ПІСЛЯ ПОЛУДНЯ В ЗАЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ ПРИ ВУЛИЦІ МАРТИН.**
2) **В ГОДИНІ 5:30 ВВЕЧОРІ В ЗАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ ХАТИ ПРИ ВУЛ. ҐРЕЙЛІНҐ, ГЕМТРЕМК.**

На обох Вічах промовлятиме

ІРИНА ПАВЛИКОВСЬКА

делегатка з Европи на Всесвітний Жіночий Конгрес.

Просимо все українське громадянство якнайчисленніше прийти на оба віча. **Діловий Комітет.**

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ПРЕЗВІТЕРСЬКА ГРОМАДА В НЮАРКУ

:——::——: влаштовує :——::——:

В НЕДІЛЮ, 26. ГРУДНЯ (DECEMBER 26, 1948)

в годині 3. пополудні

В СІЧОВІЙ САЛІ, 508 — 18th AVE., NEWARK, N. J.

ЗАГАЛЬНЕ ГРОМАДСЬКЕ ВІЧЕ

на якому буде говорити пастор ВАСИЛЬ КУЗІВ.

Віче минувшої неділі з непередвиджених перешкод не відбулося.

Пастор Василь Кузів, відпоручник Світової Церковної Ради в Америці, був висланий тому два роки до Німеччини і Австрії для ведення допомогової акції між українськими скитальцями, і який щойно нернувся з Европи.

Прохаємо громадянство прийти на це віче, а довідаєтесь багато про правдивий стан наших братів скитальців, які живуть по таборах Европи.

На вічу можуть давати запитання. **Комітет.**

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Доклад проф. Володимира Безушка про Б. Лепкого і Ю. Липу.

Професор університету св. Ксавера в Синсинаті, Огайо. д-р Володимир Безушко, пробуваючи в часі Різдвяних ферій у Филаделфії, виголосить в суботу 25 грудня в Домі Укр. Амер. Горожан (847 Н. Френклин стріт) доклад на тему „Богдан Лепкий і Юрій Липа".

Богдан Лепкий є одним з найплодовитших українських письменників Галичини з перших десятиліть нашого століття, а полтавець Юрій Липа, що наче метеор перелетів по українськім революційно-літературнім небосклоні та впав як лікар у боєвих рядах УПА, записав своє імя в історії української літератури як один з блискучих, між молодими, талантів.

Треба сподіватися, що цей виклад стягне споре число любителів українського письменства. Початок докладу в год. 7.30 вечором.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Наші хлопці. (Д-р Борис Бемко).

Сотки наших хлопців і дівчат добиваються становища по змозі своїх сил і старань своїх батьків.

Так, по змозі старань батьків, бо без батьківських турбот і старань — не згадуючи їх тяжкої праці і поту — дуже мало з нашої молоді (як і кожної молоді) могло б добитись професійних становищ.

А як часто трапляється, що наука не лізе без бука — хочби і усного. Буває, що і здібність та охота в молодій людині потребує того ґачка, котрим треба попіл розгорнути, щоби та іскра здібности вибухла в полумя охоти. За це нашим батькам належиться велика слава та подяка, бо це тільки батьки можуть дати.

Вибачте, що думками полинув у своє власне минуле. І вибачте, що не довіряю тим дописам, де наших дівчат і хлопців ангелами представляють, іначе б ніколи збиточниками не були. Хочеться теж вірити, що кожний з них переживав хвилини бунту проти „батьківської тиранії". Ах ті Батьки!!! Які вони марнотравники; викидають гроші на якісь лекції музики. І що вони з цього мають? Чи переживали коли яку насолоду, як ті діти, примушені до тих мученицьких страждань, терпіли і грали так, що треба було вуха затикати.

Хто ж може такі речі ліпше зрозуміти і співчувати з тими страдниками як не Борис Бомко, що також до часу терпів, грав, дув, пальці мняв і закусивши зуби далі грав.

Чув я між людьми що ті, що на дутих інструментах грають, то здорові груди мають. Не вірив я у це з початку, але тепер моє зневіря проломилось, бо цей малий хлопчина видувся на кремезного „кубанського козака".

Як сказано, по змозі своїх сил вибиваються наші хлопці і дівчата. Отже й, нашому хлопцеві, як покінчив середню

Д-р Борис Бемко

школу, захотілось вибиватись і то навіть — людям в зуби заглядати. Чому? Чи тому, що мав багато енергії, чи може хтось з його предків кіньми торгував, не знаю, але факт, що йому захотілось стати дентистом. Правда, показалось пізніше, що він до того не тільки мав замилування, але й талан. Хто знає, а може та спосібність виплекалась завдяки „музичним терпінням" і „батьківській тиранії". Та якби не було, батьківське „марнотравство" на музику принесло користь, бо коли хлопець пішов на університет, спершу до Алабама, а потім до Сейнт Луїс, то зараз організував там оркестру і так помагає собі заробітком.

Прийшла війна і забрала наших хлопців. Ті, що зачали студії технічні і медичні, кінчили їх уже в одностроях. І так в рядах офізерів маринарки скінчив дентистику теж і Борис Бемко. Скінчила свою покуту з цього приводу і його мила Оля та обоє подружились, заки д-р Бемко відїхав до Японії, звідки він недавно повернув і відчинив канцелярію в Юніон, Н. Дж.

І так члени Товариства ім. М. Грушевського, відділ 219 У.Н.Союзу, мають тепер нову професійну силу, а украінці Нюарку і околиці свого першого дентиста.

Д-р Борис Бемко роджений в Брукліні, 1921 року, буде служити довгі літа нам — і дітям нашим, бо після статистики (як жінка буде добре пильнувати!), то вмре аж в р. 1991. Значить вирве добрий ліс зубів! Ось так до невеликого числа наших лікарів прибув ще один, з якого як надіємось, скористає і наше громадське життя, що так потребує нових сил.

Інж. Володимир Семенина.

Америка допомагає українцям в Китаю

(Докінчення зі стор 1-шої)

книгозбірні та все важливіше вивезено, а все інше спалено.

В Шангаї всі переселенці з Тяньзіну приміщені тепер в мешканнях колишніх французьких військових касарень, що їх місцевий французький консуль передав до розпорядження ІРО. Вони одержують там все потрібне і всіми ними піклується офіцер американської Нейві. Українська група мала б одна з перших виїхати до Аргентини, бо більшість з них мають на це вже потрібні дозволи аргентинських властей. Зв'язані з виїздом і переїздом кошта покриє ІРО. В Шангаї тепер находиться біля 200 українців.

Для порядку треба згадати, що — як довідуємось — УК Комітет та секретаріят ПАУК інтервенювали (і продовжують інтервенювати) у відповідних американських урядах в справі допомоги цим українським переселенцям на Далекому Сході.

Згідно з повідомленням „Норт Чайна Дейлі Нюз" з Шангаю виїхали вже до Аргентини такі українці: Іван, Лідія, Марія і Тамара Пономаренко, Михайло Яворський, Юлія Вишневська, Константин, Людмила, Наталія і Анастазія Рибка та інші.

НОВІ ІМІГРАНТИ.

(Продовження зі стор 1-шої).

імігрантами зі скитальщини. На лісті подані були імена людей, з яких понад 100 вказувало на українське походження, а тільки 3 родини подали, що вони українці. При назначуванні національности подає ліста назви країн, з яких вони походять. Отже найбільше імігрантів було з Польщі, дальше з Росії, деякі з Чехословаччини. Релігії не подано, одначе подані релігійні організації, які опікуються імігрантами після їх вступу до Америки. Найбільше було таких, що приїхали через Нешенел Кетолик Велфер Конференс, потім через жидівську ГАЙАС і через Світову Раду Церков, яка є під проводом лютеранів. З українців деякі опинилися в Ню Йорку, Филаделфії і сусідних стейтах, а деякі мали заплачену дорогу до Минесоти, Дакоти, Норт Каролайни і ін. — Наступний корабель — Марін Марлін — з новими імігрантами приїде до Ню Йорку в пятницю 24 грудня.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПРОТИ ПЕРЕВОРОТІВ В АМЕРИЦІ.

Вашинґтон. — Департамент стейту оприлюднив заяву, що насильне скидування правно вибраних урядів в американських республиках стає небезпекою для цілої Західної півкулі й тому цею справою буде займатися Організація Американських Держав. Департамент стейту не сказав виразно, до яких держав це відноситься, одначе загально звісно, що останніми часами переведено револьти в Перу, Венесуелі, Ель Сальвадор. Турботи в Коста Ріці, Параґваю і Болівії теж оперті на змаганні до револьти меншини.

АСОШІЄЙТЕД ПРЕСС СПРОСТОВУЄ.

Прага, 22 грудня. — Агенство Асошієйтед Пресс офіціяльно спростувало своє повідомлення з минулої суботи, в якому було подано, що в Празі засуджено за приналежність до ОУН і за допомогу для УПА українських православних священиків. В спростованні подається, що засуджені священики приналежні до зв'язаної з Римом греко - католицької церкви.

69-ТІ УРОДИНИ СТАЛІНА.

Москва, 22. грудня. (ЮП). — Советський диктатор Сталін обходив вчора свої 69-ті уродини. Закордонні кореспонденти звертають увагу, що цим разом їх вже не святковано зі звичайними в Советах парадами, відзначуючи їх тільки довшими і більшою кількістю надрукованих в пресі листів до Сталіна, що ними советські громадяни зобов'язуються виконувати і перевиконувати виробничі норми. При цій нагоді звертається увагу, що Сталін, не зважаючи на свій вік, є цілком здоровий та з однаковою тиранією володіє великою країною.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Зближається кінець року, а тимсамим і цей час, коли то У. Н. Союз робить підсумки своеї цілорічної праці, та переводить замкнення всього діловодства. Тому, щоб уможливити головній канцелярії У. Н. Союзу поробити замкнення на час, прохаємо всі відділи У. Н. Союзу прислати цього місяця членські вкладки скорше ніж це звичайно буває. Зокрема, звертаємо увагу цих відділів, які звичайно спізнюються з присилкою вкладок, прислати принаймні тепер у місяці грудні всі належитости на час, так, щоб головна канцелярія могла дістати всі вкладки не пізніше як на 30-го грудня.

Головна канцелярія У. Н. Союзу.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КОТСВІЛ, ПА. — Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248, повідомляє своїх членів, що збори не відбулися 12. грудня, тому відбудуться 26-го грудня, в годині 11. рано. Просимо членів прийти на час і вислухати звіту контр. комісії та вибрати уряд на 1949 рік. — За уряд: П. Заплітний, М. Маскула, М. Кобилянський.

РОМ, Н. Й. — Бр. св. Михаїла, від. 121, подає до відома всім своїм членам і членицям, що **річні збори** перенесені на неділю, 26. грудня, на 2. годину зполудня до У. Н. Дому, з причини зайняття галі. Уряд просить всіх місцевих і позамісцевих членів прийти хоч раз в рік на збори в означений час. На цих зборах буде звіт урядників і контр. комісії за 1948 рік і буде вибір уряду на 1949 рік. Є також багато важних справ до рішення, тому приявність всіх членів конечна. — За уряд: Д. Іванців, предс.; І. Лаврук, кас.; О. Ґадз, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142, повідомляє, що на річних зборах 11. грудня вибрано такий уряд на 1949 рік: А. Поливчак, предс.; П. Пітула, заст.; П. Остапчук, фін. секр.; С. Пограничний, рек. секр.; М. Маркович, кас.; І. Пілат, Д. Гнатюк і П. Пітула, контр. комісія; І. Поливчак і С. Лабунський, надз. хворих; Ю. Поливчак, хорунж.; Г. Закорчений, кап.; А. Поливчак, реп. до У.Н.Д.; П. Остапчук, А. Поливчак і Р. Слободян, репр. до Центр. Комітету; Е. Мамчак і Ю. Родзіняк, тростісн. Збори відбуваються в другу суботу по першім. 212-214 Фултон ул. В місяці січні збори відбудуться 15., в год. 7:30 ввечір. — П. Остапчук, фін. секр.

ШАРОН, ПА. — Тов. Вільна Україна, від. 386, повідомляє, що **річні збори** відбудуться в неділю, 26-го грудня, в 1. годині пополудні, в укр. правосл. церковній галі, 389 Клард ул. Просимо членів прийти на ці збори, де почуєте звіт урядників та виберете уряд на 1949 рік. — Д. Кучмак, предс.; А. Попов, секр.

ПОШУКУВАННЯ

МАРІЯ ҐЛОВАЦЬКА, донька Василя Присюк, званого Мартя, родом з Соколова, пошта Потік Зол., в повіті Бучач, Західна Україна, пошукує когось з родини в Европі. Адреса:
199 EAST 4th STREET,
NEW YORK, N. Y., U. S. A.

Пошукую **ГРИГОРІЯ ДУМА** з Івачова, пов. Зборів, Галичина. Пошукує його брат **Володимир Дума**. Хто знає про него, або він сам, голоситись до: **T. PAWLYK, 225 E. 66th St., New York 21, N. Y.**

ТАРЗАН, ч. 1997. Ґомбу перервав непевність.

Тарзан зрозумів, що треба діяти швидко, щоб недопустити до смерти слона.

За його вказівкою Тантор вирвав мале дерево.

Два слоні піднесли пень, а Тарзан вхопив за галуззя й так спільно занесли дерево на противний бік мочару.

Саме тоді Ґомбу вискочив навмисно з джунглів.